

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Daróczy István ügyvéd (Daróczy Ügyvédi Iroda) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a dr. Szalai M. András ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. június 3. napján meghozott 40.P.24.435/2012/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 24. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 70.000 (Hetvenezer) forint másodfokú költséget, és térítsen meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 1.111.440 (Egymillió-száztizenegyezer-négyszáznegyven) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Felperes **K.J.** örökhagyó testvére, míg alperes az örökhagyó albérlője volt. Az örökhagyó 2004. szeptember 7. napján végintézkedés hátrahagyása mellett hunyt el. A hagyatéki eljárás során felperes becsatolta az 1990. április 30. napján kelt, míg alperes a 2004. március 25. napján kelt végrendeletet. Az eljáró közjegyző **ügyszámú** hagyatékátadó végzéssel az örökhagyó hagyatékát alperes részére ideiglenes hatállyal a 2004. március 25. napján kelt végrendelet alapján adta át. Felperes alperessel szemben a végrendelet érvénytelensége iránt keresetet terjesztett elő. Állította, hogy a végrendeletet nem az örökhagyó írta alá. A per érdemi tárgyalása során felperes keresetétől elállt, ezért a pert a **Bíróság ügyszám** alatt 2007. április 5. napján megszüntette. Ekként az ideiglenes hagyatékátadó végzés teljes hatályúvá válását az eljáró közjegyző 2007. július 2. napján jogerőre emelkedett **ügyszámú** végzésével állapította meg.

2009. évben **K.J.** végrendeleti tanú a felperest levélben arról tájékoztatta, hogy a 2004. március 25. napján kelt végrendelet aláírásakor valójában nem voltak egyidejűleg jelen.

Felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a 2004. március 25. napján kelt végrendelet érvénytelen, figyelemmel a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjára. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy az 1990. április 30. napján kelt végrendelet alapján a birtokában tartott ingóságokat az ítélet jogerőre emelkedésével egyidejűleg adja ki a felperesnek, valamint **a b.-i S.** út 7. szám alatti lakást kiürítve bocsássa a felperes kizárólagos rendelkezésére, egyúttal fizessen meg a felperesnek 2004. október 1. napjától a kiürítés napjáig havi 20.000 forint használati díjat. Kérte, hogy a bíróság a perrel felmerült költségek megfizetésére az alperest kötelezze. Tényelőadása szerint a végrendeleti tanúk a végrendelet aláírásakor nem voltak együttesen jelen, **K.J.** tanú a már elkészült okiratot utólag, a **V.** utcai piacon írta alá. Megítélése szerint az alperes előadása a történeti tényállást illetően egyéb vonatkozásban is ellentmondásos. **K.J.** azt adta elő, hogy alperes és a végrendeletet szerkesztő

Sz. Sz. egymással az okirat aláírása előtt tárgyaltak, feltehetően a végrendelet tartalmát megbeszélték, ebben az esetben alperes közreműködőnek minősül, így az alperes javára tett juttatás érvénytelen a Ptk. 632. § (1) bekezdés alapján. Álláspontja szerint azonban kizárt, hogy a végrendelet akkor készült, amikor azt alperes és **Sz. Sz.** állította, mert ezt **K.J.** tanúként nem támasztotta alá, jelenlétében az örökgyógy lakásán nem végrendeletet, hanem különböző szervek részére adott meghatalmazásokat írtak alá. A végrendelet létrehozásának megszervezése megítélése szerint szintén közreműködésnek minősül, ez esetben pedig az alperes vonatkozásában a juttatás hatálytalan. Álláspontja szerint az örökgyógy rendszeresen nagy mennyiségű alkoholt fogyasztott, ezt támasztják alá a kórházi iratok. Ez pedig kétségesé teszi az örökgyógy végrendelet készítési szándékát. Semmi nem indokolta ugyanis azt, hogy az örökgyógy korábbi végakaratótól eltérjen. Hivatkozott arra, hogy a végrendelet az örökgyógy személyes adatait pontatlanul tartalmazza, ezt az örökgyógy az aláírás megfelelő sorrendisége esetén észlelte volna. Bizonyítási indítványa a NAV megkeresésére és **R.I.** tanúkénti meghallgatására irányult.

Alperes a kereset elutasítását indítványozta. Álláspontja szerint a végrendelet a Ptk.-ban foglalt alaki és tartalmi követelményeknek is megfelel, az örökgyógy azt a végrendeleti tanú jelenlétében írta alá.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 140.000 forint ügyvédi munkadíjat, valamint külön felhívásra az állam javára 833.600 forint feljegyzett eljárási illetéket. A keresetet a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja alapján bírálta el. Rögzítette, hogy a **B.-n**, 2004. március 25. napján kelt végrendeletet az örökgyógy írta alá, **Sz. Sz.** és **K.J.** tanúk azt szintén aláírták. Az írásbeli magánvégrendelet géppel készült, tartalmilag kitűnik belőle annak végrendeleti minősége, az örökös, illetőleg a teljes hagyaték megnevezése, az örökgyógy végakarata. A rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelve tényként állapította meg, hogy az okiratot az örökgyógy két tanú együttes jelenlétében írta alá. A tanúk vallomásának mérlegelése kapcsán kifejtette, hogy **K.J.** végrendeleti tanú az alperessel haragban áll, vallomása önmagában is ellentmondásos volt, de ellentmondásban állott dr. **Sz. Sz.** előadásával is. Mindezekre tekintettel a bíróság ezt követően dr. **Sz. Sz.** és **K.J.** tanúk egyidejű tanúkénti meghallgatását rendelte el. Az együttes meghallgatás során **K.J.** dr. **Sz. Sz.** tanúval egyező vallomást tett. A perben tett vallomásai közötti ellentmondást azzal magyarázta, hogy az eltelt idő miatt nem emlékezett pontosan arra, hogy milyen iratokat kellett tanúként aláírnia. A tanúvallomások értékelése során az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a nyilvánvalóan elfogult **K.J.** az első vallomástétel alkalmával nem volt képes arra, hogy objektív, valóságnak megfelelő vallomást tegyen, mert az volt a célja, hogy elősegítse a felperes pernyertességét. Ennek oka pedig a ketten közötti kifizetetlen tartozás és a megromlott személyes viszony volt. **Sz. Sz.** jelenlétében **K.J.** az iratokra vonatkozó bizonytalan emlékeit rendezte, a nyilatkozatai közötti ellentmondást ez oldotta fel. A fentiekre tekintettel arra az álláspontra jutott, hogy a **K.J.**-től származó 2004. március 25. napján kelt írásbeli magánvégrendelet érvényes, mert a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja első fordulatainak megfelel.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, felperes keresetének adjon helyt. Másodlagos fellebbezési kérelme arra irányult, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Fővárosi Ítéltábla helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra. Álláspontja szerint az eljáró bíróság ítélete jogszabálysértő, kirívóan okszerűtlen mérlegelésen alapul, mert döntését kizárólag **K.J.** tanú utolsó vallomására alapozta. Figyelmén kívül hagyta az alperes ellentmondásos nyilatkozatát, valamint **K.J.** tanú első meghallgatásakor tett vallomását, melynek során a 2009-ben írt levelével összhangban adta elő a tényeket, majd tanúvallomását hirtelen változtatta meg, mely külső

befolyásolásra utal. Emellett az elsőfokú bíróság a bemutatott kórházi iratokat is teljességgel figyelmen kívül hagyta. Ez azt igazolja, hogy az örökhagyó elhanyagolt külsejű volt, holott alperes azt állította, hogy az örökhagyó azért végrendekezett a javára, mert gondját viseli. Azt is figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság, hogy az örökhagyónak nem volt szüksége semmiféle jogi ismeretre a végrendelete megírásához, hiszen korábban már végrendekezett, ehhez érdeke sem fűződött. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által indítványozott tanúbizonyítást nem fogatosította, holott **R.I.** tanú az örökhagyó és az alperes viszonyára tudott volna nyilatkozni, arra, hogy az örökhagyó szándéka nem irányult újabb végrendelet készítésére. Hangsúlyozta, hogy a felperes 1978-1998 között 19 és fél éven át gondoskodott az örökhagyóról, részére lakást biztosított a saját otthonában. Gondozta, ellátta, ami annak idején az örökhagyót arra indította, hogy őt nevezze örököseül. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a nyomtatás és az aláírás sorrendiségét, holott a végrendelet formája olyan, hogy a szöveget akár utólag is nyomtathatták az örökhagyó aláírása fölé. Az elsőfokú bíróság nem adta magyarázatát, de nem is tulajdonított jelentőséget annak, hogy az örökhagyó személyes adatai és a lakcím is téves a végrendeletben. Ennek alapján csak a tanúk által lehet az örökhagyót beazonosítani, amely nem lehetséges, ha a tanúk a végrendeletet utólag írták alá. A tanúk aláírásából nem derül ki, hogy előttük írta alá, előttük nyilatkozott az örökhagyó. Az elsőfokú bíróság nem oldotta fel az alperes perben tett nyilatkozatai közötti ellentmondást, álláspontja szerint az alperesi magatartás közreműködésnek is minősülhet, amely viszont a részére szóló juttatást érvénytelenné teszi. Sérelmezte, hogy az örökhagyó és az alperes jövedelmi viszonyainak tisztázására irányuló bizonyítási indítványát az elsőfokú bíróság nem fogatosította, holott ezzel igazoltta vált volna, hogy alperes az örökhagyóról nem volt képes gondoskodni. Álláspontja szerint ezen kétséges körülményeket az elsőfokú bíróságnak hivatalból kellett volna vizsgálat tárgyává tenni, hiszen a felperes keresete végrendelet érvénytelenségére irányult.

Alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására, felperes perköltségben marasztalására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában részletesen kifejtette annak indokait, hogy **K.J.** levelének valóságtartalma mi okból dőlt meg a bizonyítási eljárás során. E körben az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat álláspontja szerint okszerűen értékelte, további bizonyításra pedig a per eldöntése szempontjából nem volt szükség, az a kereset elbírálása szempontjából irreleváns tényekre irányult, így a felperes által indítványozott tanú meghallgatását és a NAV megkeresését az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok alapján a tényállást helyesen állapította meg, abból levont okszerű jogi következtetései is mindenben helytállóak.

Felperes keresetét a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjára alapította, egyéb a végrendelet érvénytelenségére utaló érvei, tényállítás nélküli feltételezéseken alapuló kijelentések maradtak.

Mint ahogyan a Kúria PK 85. számú állásfoglalásának b) pontjában is rámutat, a Ptk. 653. § szerint a végrendelet érvénytelenségét és hatálytalanságát hivatalból nem kell vizsgálni, hanem csak akkor, ha arra az érdekelt hivatkozik. Ez történhet kereset előterjesztésével, avagy úgy, hogy az ellene indított perben az érvénytelenségre védekezésnek hivatkozik. Ennek további következménye az, hogy a végrendeletet csak az érvényesített megtámadási ok alapján és csak a perben álló felek egymás közötti viszonyában lehet érvénytelennek nyilvánítani, az egyes érvénytelenségi okokra alapított igények önálló kereseti kérelmeknek minősülnek. A végrendelet alaki hiányossága, vagy esetleges akarathiba a

végrendeletet ugyanis jogi létezésétől nem fosztja meg, hanem a felek viszonyában az érdekelt által felhívott okból érvénytelenné teszi.

Alapvetően téves ezért a felperesnek azon jogi álláspontja, hogy a bíróság a végrendelet érvénytelenségének állítása esetén a különböző megtámadási okok tekintetében hivatalból vizsgálódik, mert erre csak a keresettel érvényesített megtámadási ok szempontjából kerülhet sor. Az érvényesíteni kívánt megtámadási okokat határozott kereseti kérelemként, azaz az érvényesíteni kívánt jog és az annak alapjául szolgáló tények megjelölésével kell a felperesnek, illetőleg annak előterjeszteni, aki erre jogot alapít. A bizonyítási teher is ennek megfelelően alakul, a felhívott érvénytelenségi okok alapjául előadott tények helytállóságát jelen perbeli esetben felperesnek kell bizonyítania a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján. A bíróság éppen ezért kizárólag a keresettel szabályszerűen érvényesített érvénytelenségi ok körében folytat le bizonyítást, majd hoz érdemben határozatot.

Felperes a végrendelet érvénytelenségét a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja alapján állította. Ezért az elsőfokú bíróság nem tévedett akkor, amikor a bizonyítást az ebből a szempontból releváns körben folytatta le, majd a felperes végrendelet érvénytelenségére irányuló keresetét kizárólag a felperes által felhívott jogcímen bírálta el. A keresettel érvényesített jogcím szempontjából ugyanis tárgytalan az, hogy az örökhagyó a korábbi végrendelezési szándékától mi okból tért el, alperes az örökhagyót vajon ápolta-e, de erre irányuló kereset és bizonyítási indítvány hiányában alperesi közreműködés, de az aláírás sorrendisége sem vizsgálható hivatalból. A felperes tényállítást nélkülöző kétségei feltételezésen alapuló felvetések maradtak, keresetnek azonban ezek nem tekinthetők. Ezért az elsőfokú bíróság a keresetet helyesen értelmezte, az annak elbírálásához szükséges valamennyi bizonyítást lefolytatta, majd a rendelkezésre álló bizonyítékokat is helyesen értékelte. Az eljárás megismétlésére, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére ok ezért nem volt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok alapján azt is helyesen állapította meg, hogy a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjára alapított érvénytelenségi okot a felperes nem bizonyította.

Alaptalan az a fellebbezési hivatkozás, hogy **K.J.** tanú első meghallgatásakor a 2009. december 2. napján kelt levéllel összhangban adta elő a tényeket, nyilatkozata csak később tért el, amelyből a tanú befolyásolására lehet következtetni. Helytállóan mutatott rá arra az elsőfokú bíróság, hogy **K.J.** perben tett nyilatkozatai önmagában ellentmondásosak, de ellentmondásban állnak a felpereshez eljuttatott levél tartalmával is. A 2009. december 2. napján kelt levélben **K.J.** azt adta elő, hogy a végrendelet aláírásakor nem volt jelen, azt alperes a **V.** utcai piacon íratatta alá vele, az örökhagyó ekkor a kórházban volt, ahonnan ki sem jött. A 2014. február 25. napján megtartott tárgyaláson a tanú már azt adta elő, hogy az örökhagyó lakásán is sor került okiratok aláírására, mely alkalommal az örökhagyó, alperes, **Sz. Sz.**, és a tanú is jelen voltak. Az okiratok tartalmát alperes magyarázta el, előadása szerint alperes tartási szerződést kívánt kötni, közüzemeknél kívánt az örökhagyó képviselőjeként eljárni. Az okiratok aláírásakor valamennyien jelen voltak, az okiratokat mindannyian a szobában egyidejűleg írták alá. Ezt követően, 2000. év nyarán alperes kérésére a **V.** utcai piacon üres papírt írt alá. 2014. június 3. napján a tanú immáron azt is előadta, hogy a fenti alkalmon kívül **Sz. Sz.** kérésére is felment az örökhagyó lakására, amely alkalommal már csak hárman voltak jelen és felolvasást követően a konyhában végrendeletet írt alá.

Előadta, hogy erre korábban életkora és betegségei miatt nem emlékezett. Ekként pontosított nyilatkozata dr. **Sz. Sz.** tanúként tett vallomásával immáron összhangban állott, de felperes keresetét nem támasztotta alá. **K.J.** tanú levelében foglaltak valóságtartalmát önmagában is kétségesse teszi az, hogy a

Kórház zárójelentése szerint az örökhagyó 2004. augusztus 23. napján került kórházba, majd 2004. szeptember 7. napján a **Klinikán** hunyt el. Ezért az örökhagyó kórházi tartózkodása alatt a 2004. március 25. napján kelt végrendelet aláírására nem kerülhetett sor. A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helyes mérlegelése nyomán jutott arra a következtetésre, hogy nincs olyan bizonyíték, amely a felperes keresetét alátámasztja, keresetnek helyt adó ítéleti rendelkezéshez a bizonyítási teher fenti szabályai alapján az sem vezet, ha alperes és jogi képviselőjének nyilatkozata között ellentmondás áll fenn.

Az elsőfokú bíróság a felperes által felajánlott további bizonyítási indítványok teljesítését is helytállóan mellőzte. A Pp. 163. § (1) bekezdés értelmében a bíróság nem valamennyi, hanem kizárólag a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett rendel el bizonyítást. Felperes **R.I.** tanú meghallgatását a felperes és örökhagyó viszonyának feltárása érdekében kérte, ebből pedig az következik, hogy az örökhagyó végintézkedési akarata álláspontja szerint kétséges. A perben azonban felperesnek azt kellett bizonyítani, hogy a végrendelet aláírásakor a tanúk nem voltak együttesen jelen, a felperes és az örökhagyó személyes viszonya, a végrendelet aláírásának személyes örökhagyói indíttatása ezen kereset elbírálása szempontjából irreleváns. **R.I.** 19/F/1 sorszám alatt csatolt írásbeli nyilatkozatából az állapítható meg, hogy a perben támadott végrendelet keletkezésének körülményeiről ismeretekkel nem rendelkezik, annak létezéséről felperestől szerzett tudomást. A kereset elbírálása szempontjából irreleváns tény bizonyítását célozta a NAV megkeresésére irányuló indítvány is, mert az alperes 2003. és 2004. évi jövedelmi viszonyai és a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja között összefüggés nincsen.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása szempontjából szükséges bizonyítás lefolytatását követően érdemben és indokainál fogva is helytálló döntést hozott, ezért ítéletét a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta, és a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján pervesztes felperest a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésben meghatározott mértékű ügyvédi munkadíj, valamint az illetékeljegyzési jog kedvezményére tekintettel le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2015. április 21.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Végahné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

. Hegedűs Mária s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül: Szirmai Nikoletta bírósági ügyintéző